

**Nuôi hươu sao lấy nhung - mô hình hiệu quả kinh tế cao**



Phong trào nuôi động vật hoang dã hiện đang phát triển rộng rãi trên toàn tỉnh. Nhiều cơ sở, trang trại nuôi các loại động vật hoang dã như dúi, nhím, hươu sao,... và mang lại hiệu quả kinh tế cao. Điển hình như cơ sở nuôi hươu sao lấy nhung của gia đình **ông Lê Xuân Trường ở thôn Đan Phượng I, xã Tân Hà, huyện Lâm Hà.**

Theo ông Trường, trước đây gia đình ông nuôi heo rất vất vả, phải đầu tư nhiều công sức nhưng thu nhập không cao. Cuối năm 2009, thấy nuôi hươu sao mang lại hiệu quả kinh tế cao, ông đã bán đàn heo, sửa chữa chuồng trại và đầu tư 60 triệu đồng để mua 4 cặp hươu sao ở Hương Sơn (Hà Tĩnh) về nuôi thử nghiệm.

Qua 4 năm vừa nuôi, vừa tìm tòi, học hỏi kinh nghiệm, đến nay, gia đình ông đã gây dựng được đàn hươu hơn 30 con, trong đó 13 hươu đực đã cho nhung. Ông Trường bộc bạch: *"Nuôi hươu sao mang lại*

*thu nhập khá cao, ít vất vả, phù hợp với người lao động lớn tuổi ở nông thôn. Thức ăn của hươu chủ yếu là cỏ, lá, củ và quả sẵn có tại địa phương. Vào trước, sau mùa cắt nhung và giai đoạn sinh sản, cần bổ sung thực phẩm chứa nhiều chất dinh dưỡng, đặc biệt là chuối, đậu và bắp. Hươu không ăn các loại thức ăn bẩn, ôi thiu nên ít bị bệnh".*

Sau hơn 1 năm tuổi, hươu đực bắt đầu ra sừng (còn gọi là nhung). Mỗi cặp nhung có trọng lượng từ 0,5-0,7 kg; có thể cắt nhung 1-2 lần/con/năm. *"Khi cắt nhung phải dùng cưa sắc được khử trùng và tiến hành cầm máu nhanh để tránh hươu bị mất sức. Ngoài ra, cần chú ý cung cấp thức ăn nhiều hơn ngày thường và bổ sung thức ăn tinh bột để hươu nhanh hồi sức. Nếu chăm sóc tốt, hươu có thể cho nhung lên tới 30 năm"* - ông Trường chia sẻ.

Không chỉ nuôi hươu đực lấy nhung, ông Trường còn nuôi hươu cái sinh sản. Hiện tại, nhu cầu nhung hươu trên thị trường rất lớn với giá khoảng 20 triệu đồng/kg, hươu cái giống 4-6 tháng tuổi khoảng 7 triệu đồng/con, hươu đực 12 triệu đồng/con. Mỗi năm, sau khi trừ các chi phí, gia đình ông thu về hơn 300 triệu đồng từ việc bán nhung và con giống. Ông Trường đang ấp ủ kế hoạch nhân đàn hươu lên khoảng 100 con.

Nhờ nguồn thu nhập ổn định, ít rủi ro, mô hình nuôi hươu sao lấy nhung của gia đình ông được người dân tìm đến học tập kinh nghiệm, mở ra cơ hội làm giàu mới cho người dân Lâm Hà nói riêng và trong tỉnh nói chung.

*Theo Báo Lâm Đồng*

**Bản tin**

**Khoa học Công nghệ phục vụ Nông nghiệp, Nông thôn**



**Số 01/2013**

**THÔNG TIN - PHỔ BIẾN KIẾN THỨC**

**Trang trại chăn nuôi đầu tiên của tỉnh được cấp chứng nhận VietGAHP**



Thức ăn cho bò (bắp ngâm sữa, cỏ voi,...) được trồng và thu hoạch theo công nghệ hiện đại

Trung tâm Chất lượng nông lâm thủy sản Vùng 3 (Bộ NN-PTNT) vừa cấp Chứng nhận thực hành chăn nuôi tốt VietGAHP (Vietnamese Good Animal Husbandry Practices) cho trang trại chăn nuôi bò sữa đầu tiên của tỉnh là Công ty cổ phần Sữa Đà Lạt (Dalat Milk) đóng tại xã Tu Tra, huyện Đơn Dương.

VietGAHP là những nguyên tắc, trình tự, thủ tục hướng dẫn tổ chức, cá nhân về thiết kế chuồng trại, kho, thiết bị chăn nuôi; quản lý con giống, thức ăn, vệ sinh môi trường, dịch bệnh, công tác thú y, chăn nuôi nhằm đảm bảo an toàn, nâng cao chất lượng sản phẩm và sức khỏe người sản xuất, người tiêu dùng, bảo vệ môi trường và truy nguyên nguồn gốc sản phẩm.

Theo Chi cục Thú y (Sở NN-PTNT), toàn tỉnh hiện có 322 trại chăn nuôi đang hoạt động theo quy mô trang trại.

**Phát triển cây cao su tại Lâm Đồng**

Nhằm chuyển đổi cơ cấu giống cây trồng, những năm gần đây, diện tích cao su của tỉnh ngày càng được mở rộng.



Bà con nông dân Đa Tềh chăm sóc cao su trồng mới

Toàn tỉnh hiện có 7.343 ha cao su (trong đó có 2.408 ha cao su tiểu điền và 4.935 ha cao su đại điền) trồng tại các huyện Đa Huoai (2.755 ha), Đa Tềh (2.454 ha), Bảo Lâm (1.681 ha), Đơn Dương (295 ha), Đam Rông (91 ha) và Cát Tiên (61 ha).

Nhiều doanh nghiệp và nông dân đã trồng cao su trên diện tích đất rừng nghèo kiệt, góp phần cải tạo vườn rừng, nâng độ che phủ, tăng giá trị kinh tế của rừng và đất rừng, tạo việc làm và thu nhập ổn định cho người dân.

**Lò sấy cà phê theo nhóm hộ**



Lò sấy cà phê tại nhóm hộ Nguyễn Văn Khanh, xã Mê Linh, huyện Lâm Hà

Trung tâm Khuyến nông Lâm Đồng vừa triển khai đầu tư mô hình lò sấy cà phê theo nhóm hộ tại thôn 1, xã Mê Linh, huyện Lâm Hà và thôn 4, xã Đình Trang Hòa, huyện Di Linh. Mỗi lò sấy trị giá 120 triệu đồng, Trung tâm hỗ trợ 80 triệu đồng, còn lại do bà con đóng góp.

Lò sấy gồm bể chứa cà phê được xây bằng gạch và sàn thép, lò sinh nhiệt, hệ thống quạt hút nhiệt thổi vào bể chứa và hệ thống đảo chiều bằng vĩ ngang. Khi lớp cà phê bên dưới khô, dùng bạt phủ lại, điều khiển vĩ ngang để lò đảo chiều sấy bên trên, giúp cà phê khô đều mà không cần đảo thủ công. Ngoài việc tận dụng vỏ cà phê làm chất đốt, lò sấy còn giúp chủ động trong việc sấy khô cà phê tươi, nâng cao chất lượng cà phê nhân, giảm hao hụt so với biện pháp phơi thủ công và kiểm soát ẩm độ của trái theo yêu cầu.

Với công suất 15 tấn trái tươi/mẻ, lò sấy của nhóm hộ gia đình anh Nguyễn Văn Khanh, Phạm Tiến Anh và Nguyễn Hữu Cảnh, thôn 1, xã Mê Linh, huyện Lâm Hà có thể sấy 400 tấn/tháng.

Việc đầu tư hỗ trợ nông dân triển khai mô hình lò sấy cà phê theo nhóm hộ đã góp phần tăng năng suất, nâng cao chất lượng nông sản, giúp bà con làm quen với cách làm ăn tập thể, hỗ trợ cùng phát triển.

*Theo Báo Lâm Đồng*

**ĐIỂM THÔNG TIN KHCN PHỤC VỤ NÔNG NGHIỆP, NÔNG THÔN**

**Đặt tại UBND các xã, phòng Kinh tế / Kinh tế & Hạ tầng các huyện, thành phố và Trung tâm Tin học & Thông tin Khoa học Công nghệ tỉnh Lâm Đồng**

**Phục vụ từ thứ 2 đến thứ 6**

**Cung cấp Thông tin KHCN miễn phí**

Hiện nay, kho dữ liệu Thư viện điện tử phục vụ nông nghiệp, nông thôn tỉnh Lâm Đồng có các tài liệu liên quan đến kỹ thuật chăn nuôi bò. Bà con có nhu cầu cung cấp thông tin, vui lòng liên hệ các điểm Thông tin KHCN phục vụ nông nghiệp, nông thôn đặt tại UBND các xã và phòng Kinh tế/Kinh tế và Hạ tầng các huyện, thành phố hoặc tham khảo website Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Lâm Đồng tại địa chỉ <http://www.dalat.gov.vn/thuvien> hoặc <http://www.lamdongdost.gov.vn/thuvien>.

- + Kỹ thuật nuôi bò
- + Kỹ thuật nuôi bê cái sau cai sữa
- + Nuôi trâu, bò ở nông hộ và trang trại
- + Chăn nuôi bò thịt
- + Kỹ thuật chăn nuôi trâu, bò kéo cày
- + Khuyến nông chăn nuôi bò sữa Hà Lan, bò lai F1, F2
- + Cẩm nang chăn nuôi gia súc (bò, trâu, dê, ngựa)
- + 100 câu hỏi đáp nuôi bò sữa
- + Thức ăn và nuôi dưỡng bò sữa
- + Trồng cỏ nuôi bò sữa
- + Hướng dẫn chăn nuôi và phòng bệnh cho trâu, bò
- + Phim: Mô hình chăn nuôi bò sữa
- + Phim: Nuôi bò sữa dễ hay khó?
- + Phim: Kỹ thuật ủ chua lá sắn làm thức ăn cho bò sữa và bò thịt
- + Phim: Kỹ thuật cấy truyền phôi cho bò
- + Phim: Một số bệnh trên trâu, bò vụ đông xuân và cách phòng trị

**Kỹ thuật chăn nuôi bò sữa**

**1. Chăn nuôi bê giai đoạn sơ sinh đến cai sữa**

**a. Mục đích:** nâng tỷ lệ bê sống đến cai sữa đạt 90-93%; đảm bảo bê sinh trưởng và phát triển tốt; khối lượng bê sơ sinh đạt 8-10% trọng lượng bò trưởng thành (bò nhập nội HF: 32-35 kg; bò lai 3/4 HF: 25-30kg); bê 6 tháng tuổi đạt 30-40% trọng lượng bò trưởng thành.

**b. Kỹ thuật nuôi dưỡng**

- Sau khi sinh, lau sạch nhốt và nước ở mũi, miệng; tiến hành bóc móng, cắt rốn (cầm đầu cuống rốn, vuốt máu vào bụng bê, buộc cách bụng 5-10 cm rồi cắt phía ngoài, sát trùng bằng cồn 90°); cân trọng lượng bê sơ sinh; tách bê khỏi bò mẹ, đưa vào cũi hoặc chuồng lót rơm.

- Cho bê bú sữa đầu 0,7-1 lít/lần 1 giờ sau sinh và uống 5-6 lần/ngày với lượng sữa hàng ngày bằng khoảng 10% trọng lượng bê trong 7-10 ngày tiếp theo. Có thể vắt sữa đầu vào dụng cụ sạch (xô, bình), lọc qua 4-6 lớp vải màn, hấp cách thủy ở 80-90°C, để nguội khoảng 38°C rồi tập cho bê bú. Sau khi bú xong, dùng khăn sạch lau miệng bê.

- Tập cho bê quen với thức ăn từ ngày thứ 15 trở đi, khẩu phần gồm 16-18% đạm, 6-8% chất xơ thô. Sau khi sinh 2-3 tuần, tập cho bê ăn cỏ khô chất lượng tốt. Cai sữa cho bê ở giai đoạn 5-6 tháng tuổi.

- Tắm chải bê 1 lần/ngày vào mùa hè; tối thiểu 1 lần/tuần vào buổi trưa mùa đông.

- Cho bê vận động 1-2 giờ/ngày nếu nuôi nhốt; đảm bảo nước sạch cho bê uống tự do.

- Chuồng nuôi sạch sẽ, thoáng mát vào mùa hè, ấm vào mùa đông. Vệ sinh chuồng, cống rãnh bằng nước vôi hoặc vôi bột hàng tuần; thay chất độn chuồng định kỳ.

**2. Chăn nuôi bê giai đoạn 12 tháng tuổi đến chửa đẻ lần đầu**

**a. Mục đích:** bê tơ 2 năm đạt 70-80% trọng lượng bò trưởng thành; bò trưởng thành khỏe mạnh, ăn được nhiều loại thức ăn thô xanh; thời gian khai thác sữa lâu; bò sữa sinh bê lứa đầu vào thời kỳ 2-2,5 tuổi.

**b. Kỹ thuật nuôi dưỡng**

- Cung cấp thức ăn thô xanh là chủ yếu, kết hợp bổ sung các loại phụ phẩm. Hàm lượng protein thô trong khẩu phần khoảng 12%.

- Từ tháng mang thai thứ 4, bổ sung 3-4 kg thức ăn tinh/ngày.

- Hai tháng mang thai cuối, cho ăn 3 lần/ngày các loại thức ăn chất lượng tốt, tăng lượng thức ăn tinh để bò quen với khẩu phần nhiều thức ăn tinh sau khi đẻ; cung cấp đầy đủ nước uống sạch.

- Sau khi đẻ, cho ăn thức ăn tinh với số lượng như khi đạt tới đỉnh sữa.

- Lượng thức ăn cho bò tơ trong 1 ngày đêm gồm cỏ xanh: 25 kg; cỏ khô: 1 kg; củ, quả: 0,5 kg; thức ăn tinh hỗn hợp: 1,2 kg và bã bia: 2 kg.

**c. Chăm sóc**

- Bò có thể động dục sớm, nhưng chỉ phối giống khi đủ tháng tuổi và đạt trọng lượng nhất định.

- Tắm chải 2 lần/ngày. Chải lông ve 5 phút/ngày. Chú ý cho bò vận động, tắm nắng. Xoa bóp bầu vú để bò quen với việc vắt sữa.

- Trước khi đẻ 1-2 tháng, không cho bò đi ăn xa; 10-15 ngày trước khi đẻ, nhốt tại chuồng, rửa thân sau của bò sạch sẽ, chuồng lót rơm.

- Cho bò đẻ tự nhiên; chỉ can thiệp khi bò vỡ ối sau 1-2 giờ mà không đẻ được. Khi bò đẻ, hứng nước ối cho bò uống.

- Sau khi đẻ 4-6 giờ, nhau thai ra hết, dùng nước sát trùng rửa sạch thân sau và 100-200 ml dung dịch lugol 5% thụt vào đường sinh dục; cho bò uống nước ấm pha ít muối. Để tránh hiện tượng sót nhau, dùng lá rau ngót, râm bụt cho bò ăn trước và sau khi đẻ.

- Trong tuần đầu sau đẻ, cho bò ăn cám ngon, nước cháo, cỏ non tại chuồng để nhanh hồi phục sức khỏe.



Bò cái Hà Lan (Holsstein Frisian)

**3. Chăn nuôi bò giai đoạn cho sữa**

**a. Mục đích:** nuôi bò giai đoạn cho sữa tốt nhằm đảm bảo thời gian vắt sữa/chu kỳ: bò HF: 300-305 ngày, bò lai hướng sữa F1 HF: 270-280 ngày, bò lai 5/8, 3/4 HF: 290-300 ngày; năng suất sữa bình quân/bò cái/ngày: bò HF: 12 kg, bò lai hướng sữa F1 HF: 6,5-7,5 kg, bò lai 5/8, 3/4 HF: 8-10 kg; tỷ lệ mỡ sữa 3,3-4,1%.

**b. Kỹ thuật nuôi dưỡng:** thực hiện chế độ nuôi dưỡng theo từng giai đoạn cho sữa.

- **Giai đoạn 1** (từ tháng thứ nhất đến tháng thứ 2): dùng các loại thức ăn chất lượng tốt, thức ăn tinh để đảm bảo duy trì cơ thể bò và sản lượng sữa hàng ngày. Lượng protein khẩu phần khoảng 18%.

- **Giai đoạn 2** (từ tháng thứ 3 đến tháng thứ 6): cung cấp lượng thức ăn tinh theo khả năng tiết sữa, tăng dần lượng thức ăn thô. Lượng protein thô khẩu phần khoảng 16%.

- **Giai đoạn 3** (từ tháng thứ 7 đến tháng thứ 10): giảm lượng thức ăn tinh, tăng lượng thức ăn thô. Lượng protein thô khẩu phần khoảng 14%.

**Thức ăn tinh hỗn hợp:** cho ăn 0,4-0,5 kg cám hỗn hợp để sản xuất 1 kg sữa. Đối với bò cho sản lượng sữa thấp (4-5 kg/ngày), cho ăn 40-50 kg cỏ/ngày; bò cho nhiều sữa (từ 6 kg sữa trở lên), bổ sung thêm 0,4 kg cám/kg sữa. Nếu có nhiều phụ phẩm công, nông nghiệp như hèm bia, bã đậu,... có thể giảm lượng cám hỗn hợp.

**Công thức phối hợp thức ăn tinh** (cho bò có năng suất > 15 kg sữa/ngày): bột ngô 40%, bột cá 8%, thóc 18%, premix 1%, sắn 15%, muối 2%, đậu tương 15%, bột xương 1% và cho ăn thêm 8-12 kg bã bia/ngày.

**c. Kỹ thuật chăm sóc**

- Có chế độ vận động thích hợp (1-2 giờ/ngày) nếu nuôi nhốt bò, cho bò tắm chải, tắm nắng (2 lần/ngày vào mùa hè, 1 lần/ngày vào mùa đông khi trời ấm).

- Tuân thủ quy trình vắt sữa (vắt đúng kỹ thuật; ổn định người vắt, địa điểm vắt và giờ vắt).

- Cho bò uống nước sạch và đầy đủ.

- Khoảng 45 ngày sau khi đẻ, bò động dục trở lại. Nên bỏ qua 1 chu kỳ, chỉ tiến hành phối giống vào lần động dục tiếp theo.

**4. Chăn nuôi bò giai đoạn cạn sữa**

**a. Mục đích:** trước khi sinh lứa sau 45-60 ngày, bò mẹ phải cạn sữa để đảm bảo sức khỏe, sự phát triển của bào thai, sản sinh sữa đầu và chuẩn bị cho chu kỳ tiết sữa sau.

**b. Phương pháp cạn sữa**

- **Cạn sữa từ từ:** để bò giảm tiết sữa, tiến hành thay đổi giờ vắt, người vắt, địa điểm vắt và giảm lượng thức ăn, nước uống. Giảm số lần vắt từ 2 lần/ngày còn 1 lần/ngày trong 6-7 ngày, sau đó vắt 2 ngày/lần trong 6-7 ngày tiếp theo rồi ngừng hẳn. Phương pháp này giúp bò không bị viêm vú, đặc biệt đối với những con có sản lượng sữa cao.

- **Cạn sữa đột ngột:** đối với bò có sản lượng sữa thấp, trước khi ngừng sữa, giảm lượng thức ăn tinh hàng ngày, hạn chế nước uống và ngừng vắt sữa. Nếu sau 1-2 ngày mà bò căng sữa, vắt lại 1 lần nữa; cần đề phòng bò bị viêm vú.

**c. Kỹ thuật nuôi dưỡng**

- Khi bò cạn sữa hoàn toàn, cho ăn với khẩu phần 12-13% protein; 0,4% can xi, 0,3% photpho để phục hồi sức khỏe.

- Bò mẹ cần được nuôi dưỡng hợp lý; thức ăn chủ yếu là cỏ, thức ăn tinh và phế phụ phẩm.

- Bò mang thai tháng cuối cần nhiều chất dinh dưỡng cho thai phát triển. Giai đoạn này tính ngon miệng giảm, bò ăn ít, cần cung cấp thức ăn chất lượng, dễ tiêu; giảm thức ăn thô khô; tăng cỏ non, thức ăn tinh và củ, quả chứa nhiều nước. Từ 2-3 tuần trước khi sinh, tăng lượng thức ăn tinh đạt khoảng 0,5% trọng lượng cơ thể, không thay đổi thức ăn giai đoạn trước và sau khi sinh.



Vắt sữa bò bằng máy